

N:o 170.

Af herr **J. Andersson** i Öhrstorp, om *skrifvelse till Kungl. Maj:t* angående bestämmelser rörande forum och besvärstid för klagomål öfver kyrkoråds och skolråds beslut m. m.

Uti Kungl. Maj:ts nådiga förordning om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd, af den 21 mars 1862, afdelning IV om underställning och besvär bestämmes det i § 41 om besvärstid och forum för klagomål öfver kyrkostämmas beslut. Uti samma förordning afdelning II om kyrkoråd och skolråd saknas hvarje bestämmelse om såväl besvärstid som om forum för klagomål öfver kyrkoråds och skolråds beslut. I förordningens § 22 — jämförd med 28 och 29 §§ — angifves, hvilka kyrkorådets och skolrådets åligganden äro. Dessa åligganden äro till stor del, ja till största delen, af sådan art, att de icke föranleda till någon behandling af kyrkostämma, och kyrkorådets och skolrådets beslut kräfva i så många fall icke någon sanktion af kyrkostämman. Kyrkorådets och skolrådets beslut, särskildt beträffande frågor gällande det religiösa lifvet eller folkundervisningen, äro af den beskaffenhet, att de esomoftast innehålla bestämmelser, hvilka utgöra ett utöfvande af myndighet öfver individen eller enskilda församlingsmedlemmar. Vid detta förhållande kan icke undvikas, att understundom församlingsmedlem finner sig missnöjd med kyrkorådets eller skolrådets beslut och menar sig därigenom hafva kränkts i sin rätt, något som ingalunda är uteslutet från att kunna ske, då de nämnda råden äfven utan

uppsåt kunna göra sig skyldiga till öfvergrepp eller åtminstone oförstånd eller misstolkning af hvad som kan vara lag och rätt. Det synes under sådana omständigheter vara af nöden, att det gifves tillfälle att anföra laga besvär öfver kyrkoråds och skolråds beslut, och att således besvärstid och angifvet forum för besvärens anförande genom lag äro bestämda. Då sådana icke äro i förordningen omnämnda, synes i detta stycke en bestämd brist vidlåda förordningen.

Att icke besvärstid och forum äro bestämda, har ock den olägenheten, att ovisshet uppstår om, när kyrkoråds och skolråds beslut äro kraftvunna, så att de kunna verkställas, eller ock förutsätter det, att de omedelbart med fattandet kunna sättas i verk. Att det senare i många fall är nödvändigt, måste medgifvas. Möjligt är ock, att lagstiftaren just på grund häraf med fullt uppsåt icke stadgat om besvärstid eller forum för klagomål öfver de nämnda rådens beslut. Icke heller är det omöjligt, att lagstiftaren varit af den mening, att klagomål däröfver kunna utan någon bestämmelse i förordningen om kyrkostämman etc. anföras hos vederbörande domkapitel i form af anmälan, då det torde åligga domkapitlet att pastoralt handlägga saken, ett tillvägagångssätt, som onekligen lämpar sig bäst beträffande flera af de åtgärder, hvilka kunna vidtagas af kyrkoråd och skolråd, särskildt rörande de ofvan nämnda frågorna angående det religiösa lifvet och folkundervisningen.

Det kan emellertid icke bestridas, att i förekommande fall detta icke är tillräckligt betryggande för individen, som möjligen utsättes för att af kyrkoråd eller skolråd blifva helt suveränt behandlad, visserligen inom någorlunda trånga gränser, utstakade af andra lagbestämmelser än de, som innehållas i kyrkostämmoförordningen, men ändå utan tillfälle att undgå en kyrkoråds- eller skolrådsåtgärd, som tilläfventyrs varit oberättigad, endast ägande tillfälle att efteråt däröfver beklaga sig, men utan att bekomma någon egentlig upprättelse, då kyrkoråd eller skolråd måste antagas hafva handlat efter bästa förstånd och enligt sin uppfattning lagligt.

Att det verkligen förefinnes en brist af antydda arten i kyrkostämmoförordningen torde ock framgå af det sakförhållandet, att, då klagomål öfver kyrkorådsbeslut blifvit hos vederbörande domkapitel anförda och detta resolverat, att, enär förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862 icke gäfvade vid handen, att besvär skulle kunna öfver beslut af kyrkoråd anföras, domkapitlet fann sig förhindradt att besvären med däri framställt yrkande till pröfning upptaga (Lunds domkapitels resolution den 4 januari 1899),

men klaganden häröfver hos Kungl. Maj:t besvärat sig, Kungl. Maj:t afgjort detta besvär så, att som domkapitlet uti den af domkapitlet anförda omständigheten icke ägt anledning att på sätt som skett undandraga sig pröfning af de hos domkapitlet anförda besvären, Kungl. Maj:t fann skäligt att med upphäfvande af domkapitlets resolution visa målet åter till domkapitlet som har att detsamma på anmälan ånyo företaga och härmed vidare lagligen förfara (Kungl. Maj:ts utslag den 23 mars 1899).

Härmed uppstår af sig själf den frågan: hvad är i detta stycke lagenligt? eller: är det måhända en oskrifven lag som skall följas?

Å andra sidan föreligga många exempel på, att domkapitel icke ansett sig förhindradt att till pröfning upptaga besvär i fråga, ehuru kyrkostämmoförordningen icke ger vid handen, att besvär öfver beslut af kyrkoråd eller skolråd kunna anföras.

Det anförda torde visa, att en brist, sådan jag påpekat, i kyrkostämmoförordningen förefinnes, af den beskaffenhet, att den är lika menlig för kyrkoråd och skolråd, hvilkas myndighet däraf lider, som för församlingsmedlem, hvilken eventuellt kan hafva skälig anledning att anföras besvär. Som det nu är, kan å ena sidan kyrkoråd och skolråd helt och hållet förklaras i sin verksamhet, då de nogsamt inse att till deras åligganden höra sådana saker, som de nödgas akta sig för att taga någon allvarlig vård om, väl vetande, att, om saken skall endast juridiskt och ej pastoralt bedömmas eller dömmas, de i de allra flesta fall draga det kortaste strået; å andra sidan kan församlingsmedlem, med hvilken kyrkoråd och skolråd såsom myndigheter hafva att förfara, utsättas för en behandling, som borde kunna vara förebyggd, om det stode till att i besvärsväg få afgjort, huruvida kyrkoråd och skolråd i det speciella fallet handla rätt och fullt motiveradt.

Möjligt är dock, att vid eventuellt bestämmande af forum och besvärstid för klagan öfver kyrkoråds och skolråds beslut det borde precieras, i hvilka fall besvär må anföras, under det att samma råds beslut i vissa mål icke böra kunna blifva föremål för besvär i juridisk mening, då missnöje däröfver lämpligare än genom besvär anföres medelst anmälan hos domkapitlet, hvilket helt visst på pastoral väg äger tillfälle att rätta det tilläfventyrs felade.

Samma brist, som jag påvisat vidlåda allmänna förordningen om kyrkostämma etc., vidlåder ock förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm.

På grund af hvad jag anført, hemställer jag vördsamt,

det Riksdagen måtte besluta, att till Kungl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med begäran, det måtte täckas Kungl. Maj:t vidtaga sådan åtgärd, att det i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd bestämmes om forum och besvärstid för klagomål öfver kyrkoråds och skolråds beslut samt i hvilka fall besvär må öfver sådana beslut anföras.

Stockholm den 27 januari 1905.

Jöns Andersson,
Öhrstorp.